

STRANDVONDSTEN VAN DIOGENES PUGILATOR LANGS DE BELGISCHE KUST.

J. LAPORTE, K. WOUTERS & G. RAPPE

Tijdens de zomer van '84 was *Diogenes pugilator* (Roux, 1828) vaak massaal aanwezig voor de Belgische kust. Misschien manifesteerde dit gegeven zich het duidelijkst op 22 en 23 aug. toen de tweede auteur voor de verzamelingen van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, gewoon met de hand 702 ex. verzamelde in de zwinen bij laag tij op het strand van De Panne.

Is *Diogenes pugilator* een nieuwkomer voor onze kust? Een antwoord op deze vraag kan gevonden worden in de verzamelingen van het K.B.I.N. en de waarnemingen van leden van de Strandwerkgroep. In de verzamelingen van genoemd instituut bevinden zich zowel ex. van het strand als vangsten uit volle zee. Wat deze laatste betreft zijn wij van oordeel dat zij niet geheel passen in het kader en de doelstellingen van de Strandwerkgroep. Ze worden hier dan ook niet vermeld.

De oudste geregistreerde waarneming voor de Belgische kust betreft Nieuwpoort, 1930. De oudste waarneming in open zee werd in 1899 gedaan door Gilson.

Tijdens de tweede helft van de dertiger jaren kwam het dier geregeld voor op het strand, met mogelijk een piek rond 1937. Tussen '39 en '84 zijn er slechts een 9-tal waarnemingen gekend. In '84 hadden we duidelijk met een invasie te doen. Gaan we even na wanneer *Diogenes* op het strand verschijnt, dan valt op dat de vroegste waarneming gedaan werd op 18 febr.. Maart, april en mei leveren erg weinig op; in juni schijnt het heremietkreeftje meer voor te komen, maar de absolute toppers zijn juli en augustus. Voor september zijn de waarnemingen sporadisch, en daarna verdwijnt het dier van het strand. Mogelijk is deze voorstelling van zaken echter gewoon een gevolg van het feit dat juli en aug. voor de vorser de aantrekkelijkste maanden zijn om op zoek te gaan.

De vangsten in volle zee hebben betrekking op de maanden april, juni, augustus, september en oktober (waarnemingen Gilson, Leloup en Capart).

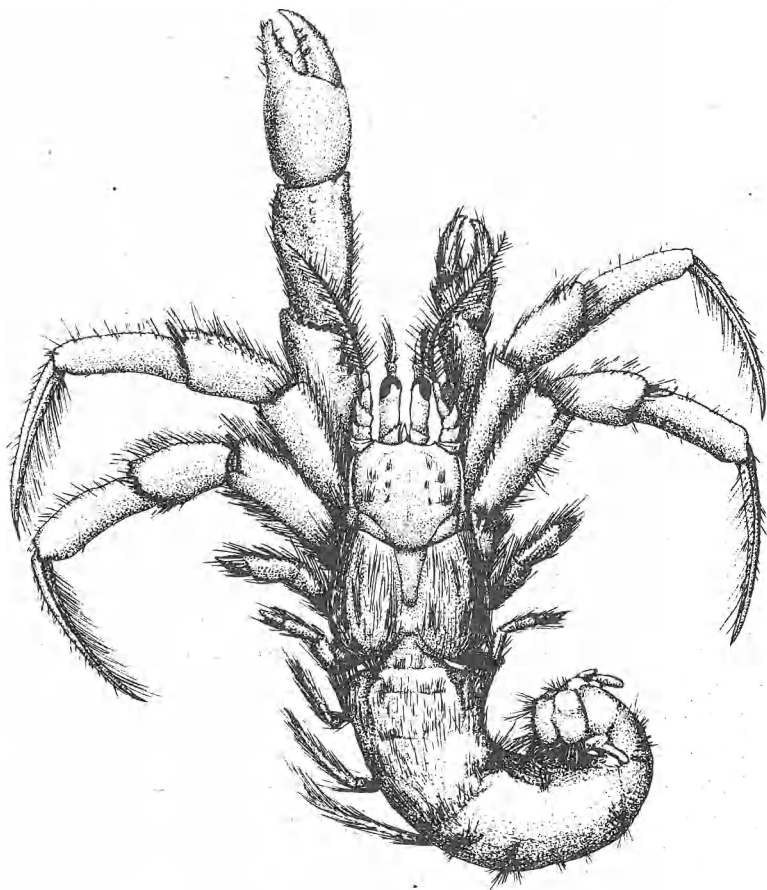
Diogenes komt duidelijk meer voor aan de westkust. De meest oostelijke waarneming in het archief van het K.B.I.N. betreft Wenduine. Tijdens de zomer van '84 werden door C. d'Udekem d'Alcoz (1985) ex. gevonden te Quinbergen.

Diogenes pugilator is in elk geval een diertje dat in de gaten dient gehouden te worden. Hoe zal de populatie evolueren

Tabel 1. Lijst van de strandvondsten van *Diogenes pugilator* langs de Belgische kust.

Datum	Plaats	Aantal	Gedet.	Opmerkingen
14.09.1930	Nieuwpoort	meerdere	Leloup, 1935	-
26.06 tot 13.07 1935	Nieuwpoort	3	Capart, 1945	in <i>Lunatia alderi</i>
28.08.1936	Westende	1	Capart, 1943	in <i>Lunatia alderi</i>
14-24.08.1937	Wenduine	1	Capart, 1943	in <i>Ocenebra erinacea</i>
23.08.1937	Wenduine	enkele	Capart, 1943	in <i>Littorina littorea</i> , <i>Lunatia alderi</i> en <i>Nucella lapillus</i>
02.07.1937	tussen Oostduinkerke en Nieuwpoort	veel	Capart, 1943	in <i>Nassarius reticulatus</i> , <i>L. alderi</i> en <i>L. littorea</i>
18.02.1938	Oostende	1	Capart, 1943	in <i>L. littorea</i>
18.06 en 27.07 1938	Oostduinkerke	enkele	Capart, 1943	in <i>Epitonium clathrus</i> , <i>L. alderi</i> , <i>N. reticulatus</i>
20.07 en 04.08 1939	Koksijde	veel	Capart, 1943	in <i>L. alderi</i> , <i>L. littorea</i> , <i>N. reticulatus</i> , <i>O. erinacea</i> en <i>Buccinum undatum</i> .
10-13.09.1945	Koksijde	enkele	Capart, 1945	in <i>L. alderi</i> , <i>L. catena</i> en <i>L. littorea</i>
8-9.09.1950	Koksijde	enkele	Capart, 1950	in <i>L. alderi</i> en <i>catena</i> , <i>L. littorea</i> en <i>N. lapillus</i>
14.08.1978	De Panne	1	Wouters, 1978	in <i>Lunatia alderi</i>
22.08.1979	De Panne	1	Wouters, 1979	in <i>L. alderi</i>
25.08.1979	De Panne	1	Wouters, 1979	in <i>Lunatia alderi</i>
31.03 tot 03.04 1980	Koksijde	3	Wouters, 1980	in <i>L. alderi</i> en <i>catena</i> en <i>L. littorea</i>
13.06.1981	Koksijde	1	Desender, 1981	in <i>Lunatia</i> sp.
23.03.1982	Nieuwpoort	1	Rappé, 1982	los op het strand
1-7.07.1983	Nieuwpoort	11	Laporte, 1983	in <i>L. alderi</i>
23.07.1984	Nieuwpoort	67	Laporte & Rappé,	zie Laporte, 1984 in
24.07.1984	"	138	1984	de Strandvlo 4(4)
26.07.1984	"	27	"	"
27.07.1984	"	74	"	"
11.08.1984	Duinbergen	1	d'Udekem d'Acoz, 1984	-
15.08.1984	Oostende	5	Kerckhof, 1984	zie elders in dit nr.
21.08.1984	Duinbergen	1	d'Udekem d'Acoz, 1984	-

22-23.8.1984	De Panne	702	Wouters, 1984	in diverse sp.
28.08.1984	Oostende	2	Kerckhof, 1984	zie elders in dit nr.
02.09.1984	De Panne	182	Billiau, 1984	meest Nassarius, weinig in Lunatia
30.09.1984	Duinbergen	1	d'Udekem d'Acoz, 1984	-
27.12.1984	Oostende	17	Kerckhof, 1984	zie elders in dit nr.

gedurende de volgende jaren? Het zou ook nuttig kunnen zijn in het oog te houden tijdens welke maanden de diertjes eitjes meedragen. Monsters, liefst op alcohol, en voorzien van duidelijke gegevens (zorgvuldige aantekeningen voor wat betreft vindplaats en datum) zijn welkom op het K.B.I.N., Afdeling Recente Invertebraten, Vautierstraat 29 te 1040 Brussel. Meldingen van waarnemingen zijn uiteraard ook welkom bij de Strandwerkgroep.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

- Bouvier, E.L., 1940. Decapodes marcheurs. Faune de France, 37: 1-404.
- d'Udekem d'Acoz, C., 1885. Waarnemingen van Decapoden te Knokke-Heist. De Strandvlo, 5(1)/ 12-20.
- Holthuis, L.B. & Heerebout, G.R., 1976. De Nederlandse Decapoda. Wet. Mededel. K.N.N.V., 111: 1-56.
- Laporte J., 1984. Enkele bedenkingen i.v.m. waarnemingen van *Diogenes pugilator* te Nieuwpoort. De Strandvlo, 4(4): 80-89.

Veeliedenstraat 18
3221 Holsbeek

Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen
Vautierstraat 29
1040 Brussel

Kapelstraat 3
9890 Ursel